

Ministerstwo Sprawiedliwości

Podsekretarz Stanu
Maria Ejchart

BK-VII.0520.159.2025
Warszawa, 17 lipca 2025 r.

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na Zapytanie nr 2396 złożone do Ministra Sprawiedliwości przez Panią Posłankę Joannę Wichę *w sprawie odpowiedzialności gmin za długi spadkowe przy dziedziczeniu ustawowym*, uprzejmie przedstawiam następujące informacje.

Ad 1 i 2

Ministerstwu Sprawiedliwości znana jest problematyka odpowiedzialności gmin za długi spadkowe, co dotyczy zwłaszcza sytuacji, gdy pasywa spadku przewyższają wartość aktywów spadkowych. Obecnie tym zagadnieniem zajmuje się Zespół problemowy do spraw prawa spadkowego, powołany w ramach Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego, której zadaniem jest w szczególności przygotowanie ogólnych kierunków zmian w prawie cywilnym.

Należy również wskazać, że 12 marca 2025 roku, z inicjatywy Unii Metropolii Polskich im. Pawła Adamowicza, odbyło się spotkanie robocze przedstawicieli strony samorządowej Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego z przedstawicielami Ministerstwa Sprawiedliwości oraz z Przewodniczącym Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego i Przewodniczącym oraz Wiceprzewodniczącym Zespołu problemowego Komisji do spraw prawa spadkowego. Na spotkaniu strona samorządowa przedstawiła najistotniejsze problemy związane z dziedziczeniem spadków przez gminy, zaś przedstawiciele Zespołu

problemowego Komisji do spraw prawa spadkowego zadeklarowali zajęcie się problematyką dziedziczenia gmin i ich odpowiedzialności za długi spadkowe. Ponadto Przewodniczący ww. Zespołu zasygnalizował konieczność uporządkowania wskazanej problematyki i poprosił przedstawicieli strony samorządowej o nadesłanie stanowiska co do zasadności utrzymania gminy jako spadkobiercy ustawowego bądź rezygnacji z tego rozwiązania oraz mechanizmu odpowiedzialności gmin za długi spadkowe, w tym ewentualnego zastąpienia dotychczasowego modelu modelem odpowiedzialności z majątku spadkowego.

W nawiązaniu do poczynionych ustaleń, Dyrektor Zarządzająca Unii Metropolii Polskich im. Pawła Adamowicza nadesłała w maju 2025 roku, w imieniu miast Unii, propozycje możliwych rozwiązań w zakresie odpowiedzialności gminy za długi spadkowe. Pismo Unii Metropolii Polskich im. Pawła Adamowicza zostało przedstawione Przewodniczącemu Zespołu problemowego Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego do spraw prawa spadkowego, celem wykorzystania w dalszych pracach zespołu problemowego. Departament Prawa Cywilnego i Gospodarczego w Ministerstwie Sprawiedliwości zadeklarował gotowość wsparcia Zespołu w planowanych pracach.

Ad 3

Odnosząc się do pytania o możliwość zbadania działalności komorników sądowych wyjaśniam, że zgodnie z treścią art. 767 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 1568 ze zm.; dalej: k.p.c.), na czynności komornika przysługuje skarga do sądu rejonowego. Skarga na czynności komornika stanowi środek prawny, uruchamiany przez podmiot, który ma w tym interes prawny, w celu weryfikacji czynności komornika sądowego pod względem ich prawidłowości i zgodności z przepisami regulującymi postępowanie egzekucyjne¹. Tym samym, jest to środek służący zbadaniu prawidłowości działań podjętych przez komornika w ramach postępowania egzekucyjnego.

¹ Por. I. Gil [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, E. Marszałkowska-Krześ (red.).

Uprawniony do rozpoznania skargi na czynności komornika jest sąd rejonowy, właściwy ze względu na siedzibę kancelarii komornika, a więc sąd, przy którym dany komornik został powołany. W przypadku skargi dotyczącej działania komornika zaskarżone mogą być zarówno czynności o charakterze orzeczniczym (np. wydanie postanowienia o zawieszeniu postępowania egzekucyjnego), jak i wykonawczym (np. zajęcie ruchomości i odebranie zajętej rzeczy)².

Zgodnie z art. 167 ust. 1 pkt 1, art. 171 i art. 172 ustawy z dnia 22 marca 2018 r. *o komornikach sądowych* (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1458) do kompetencji Ministra Sprawiedliwości należy sprawowanie nadzoru administracyjnego nad działalnością komorników sądowych. Jest to nadzór zwierzchni i jest on sprawowany przez Ministra Sprawiedliwości we własnym zakresie oraz za pośrednictwem prezesów właściwych sądów rejonowych, prezesów właściwych sądów okręgowych oraz prezesów właściwych sądów apelacyjnych, a także przez ministerialną służbę nadzoru.

W związku z zapytaniem Pani Posłanki w Departamencie Wykonania Orzeczeń i Probacji w Ministerstwie Sprawiedliwości zostały podjęte działania nadzorcze dotyczące działalności wymienionych w zapytaniu komorników sądowych. W ramach prowadzonego postępowania zwrócono się odpowiednio do Prezesa Sądu Rejonowego w Pruszkowie, a także do Prezesa Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w Warszawie o zbadanie działalności komorników sądowych w sprawach objętych zapytaniem poselskim.

Obecnie, według danych na dzień 25 czerwca 2025 roku, postępowanie nadzorcze w powyższym zakresie nadal jest prowadzone, a także rozważana jest potrzeba podjęcia dalszych czynności celem wyjaśnienia sprawy. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w działalności komorników sądowych, po dokonaniu ich analizy, zostanie rozważona potrzeba podjęcia dalszych działań zmierzających do ewentualnego zainicjowania postępowania dyscyplinarnego wobec komornika lub komorników, którzy dopuścili się uchybień, zgodnie z kompetencjami Ministra Sprawiedliwości.

² Por. H. Pietrkowski [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Postępowanie egzekucyjne, M. Dziurda (red.), T. Ereciński (red.), LEX 2025, komentarz do art. 767 nb 14.

Z wyrazami szacunku

Maria Ejchart

Podsekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/